Місячний Економічний Моніторинг України

№11 (157), листопад 2013 року

Резюме

Тема місяця: «Ведення бізнесу»

Політика: В жовтні українська влада здійснила замало кроків, щоб забезпечити підписання Угоди про Асоціацію з ЄС, а також зробити можливою нову програму МВФ.

Реальний сектор: Реальний ВВП скоротився на 1,5% дпр в третьому кварталі 2013 року, що є вже п'ятим кварталом зниження реального ВВП поспіль.

Енергетичний сектор: Верховна Рада нарешті прийняла Закон «Про засади функціонування ринку електричної енергії України», який змінює модель ринку електричної енергії в Україні.

Сільське господарство: «Стратегія розвитку агросектору до 2020 року» спрямована забезпечити збільшення валової продукції сільського господарства у 1,3 рази до 2020 року та зростання експорту на 3-4% щороку.

Зовнішній сектор: Дефіцит поточного рахунку у вересні сягнув 2,0 млрд дол. США і наблизився до найбільшого значення з 2009 року.

Фіскальна політика: Баланс коштів на Єдиному казначейському рахунку скоротився до 0,4 млрд грн на 1 листопада, що є найнижчим рівнем за останні 10 років.

Соціальна політика: Пенсійний Фонд дедалі більше фінансується за рахунок трансферту з Державного бюджету.

Ринок праці: Ринок праці залишається слабким і характеризується зниженням кількості штатних працівників і сповільненням приросту заробітної плати.

Монетарна політика: ІСЦ у жовтні залишився меншим, ніж у аналогічному місяці минулого року (на 0,1%), хоча Держстат помітив зростання цін на ряд сирих харчових продуктів.

Фінансові ринки: Міжнародні резерви НБУ впали до 20,6 млрд дол. США до кінця жовтня, оскільки НБУ провів виплати МВФ і провів обмежені інтервенції на валютному ринку.

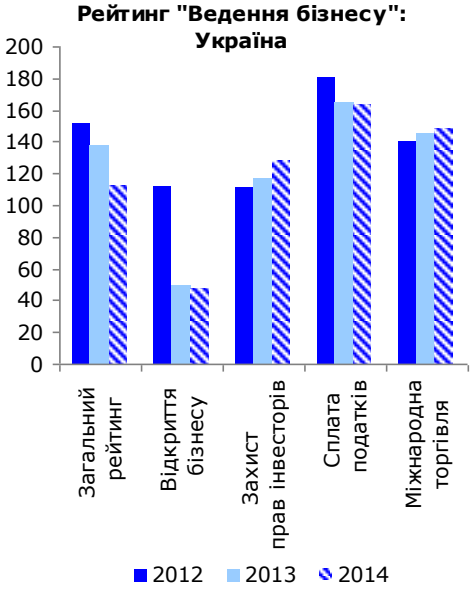
Тема місяця: «Ведення бізнесу»

Ведення бізнесу в Україні: стрімке зростання рейтингу не означає системні зміни

Ірина Федець

Україна зайняла 112-те місце серед 189 країн світу у рейтингу «Ведення бізнесу – 2014 (*Doing Business)* – щорічній публікації Світового Банку. Рейтинг складається на основі десяти показників, серед яких відкриття бізнесу, одержання кредитів, сплата податків, захист прав інвесторів, питання торгівлі. За останній рік Україна досягла найбільшого прогресу у порівнянні з іншими державами-учасницями рейтингу: вона піднялась на 28 позицій із 140 місця у попередньому році, поліпшивши рейтинг за вісьмома сферами. Проте різкий підйом стосується лише кількох сфер, а не означає поліпшення ситуації із діловим кліматом у країні.

Підвищення рейтингу легкості ведення бізнесу в Україні визнане пріоритетом державної політики. Водночас уряд зайняв позицію поліпшення саме тих показників ведення бізнесу, за рахунок яких можна швидше підвищити рейтинг, і не дуже піклується про питання якісного вдосконалення ділового клімату в Україні. Цьому сприяла методологія побудови рейтингу «Ведення бізнесу». Зокрема, націленість економічних реформ на сфери, окреслені у цьому рейтингу, приносить блискавичний результат: варто лише врегулювати видачу дозволів однієї категорії – і Україна переноситься з кінця рейтингу у перші 50 місць за цим показником.

Джерело: Світовий банк "Ведення бізнесу 2014)

Так, стрімким просуванням у рейтингу за минулий рік Україна найбільше зобов'язана спрощенню процедур для одержання дозволів на будівництво. 5 років тому отримання цих дозволів займало 544 дні, а кількість необхідних процедур налічувала 29. У 2013 році кількість процедур скоротилася до 10, а час на їх проходження – до 73 днів. В результаті за показником «Одержання дозволів на будівництво» Україна піднялася із 186 місця у рейтингу 2013 року до 41 місця у звіті 2014 року. Також в Україні стало легше зареєструвати власність: у порівнянні з минулим роком процедура реєстрації скорочена на місяць, із 75 до 40 днів. Зменшилась і вартість процедури (із 3,7% від вартості власності до 1,9%).

З іншого боку, за рядом показників легкості ведення бізнесу позиції України далі критично низькі. Зокрема, вітчизняному бізнесу потрібно чекати понад 270 днів для того, щоб отримати електроенергію, що ставить Україну на 172 місце у рейтингу за цим критерієм. Незважаючи на зменшення кількості часу, який витрачає бізнес на оплату податків, на 100 годин лише за минулий рік, за показником «Сплата податків» Україна практично не піднялася у рейтингу, оскільки Україна залишається далекою від кращої практики. Зараз Україна розташована на 164 сходинці за цим критерієм.

Про складну ситуацію із захистом прав інвесторів свідчить 128 місце України за відповідним показником. Не сприяють веденню бізнесу в Україні і високі затрати часових та фінансових ресурсів на подолання неплатоспроможності, через що Україні дісталося 162 місце у цій сфері, а також дорогі експортні та імпортні операції, які не дають Україні піднятися вище 148 місця за показником «Міжнародна торгівля».

Хоча рейтинг «Ведення бізнесу» є зручним інструментом для порівняння конкретних процедур, пов'язаних із веденням бізнесу, він не відображає повну ситуацію із діловим кліматом. Поза його рамками залишаються економічна свобода та конкуренція, справедливе судочинство, система інспекцій та технічні стандарти, розповсюдженість корупції та макроекономічна ситуація. Варто додати, що і показники, включені у рейтинг, не завжди цілковито відображають умови для ведення бізнесу. Скажімо, під критерієм «Одержання кредитів», за яким Україна посідає високе місце (13), розуміють кількість кредитних бюро та доступність інформації про кредитну історію підприємств. Втім, тут не враховано те, що через високі кредитні ставки бізнесу важко отримати кредит.

Тому для створення сприятливого ділового клімату в державі та залучення інвестицій потрібно впроваджувати зміни не лише за критеріями, які містяться у певному рейтингу, але й враховувати ширший контекст. Так, автори рейтингу «Ведення бізнесу» рекомендують Україні у 2014 році пом'якшити валютно-обмінний режим, збільшити спроможність судової системи, дотримуватися принципів конкуренції, підвищити прозорість впровадження законодавства, запровадити систему інспекцій на основі факторів ризику та узгодити систему технічних стандартів та сертифікаційних вимог із нормами ЄС. Впровадження відповідних рішень підвищить інвестиційну привабливість України та поліпшить ділове середовища в країн замість лише покращення позиції в рейтингу.

Місячний Економічний Моніторинг України

Політика: Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС може бути відкладено

Європейський Союз. У жовтні Україна досягла лише незначного прогресу у виконанні вимог ЄС для підписання Угоди про асоціацію (УА). Верховна Рада прийняла тільки один закон, спрямований на виконання вимог ЄС (про фінансування повторних виборів у п'яти округах), а також попередньо схвалила поправку до Конституції щодо посилення гарантій незалежності суддів. Проте парламент відмовився призначити вибори мера Києва на грудень. Крім цього, Верховна Рада не розглянула законопроект про прокуратуру, який у жовтні був схвально оцінено Європейською комісією за демократію через право (Венеціанською комісією).

Вимога ЄС вирішити проблему вибіркового судочинства не була задоволена, оскільки екс-прем'єр Юлія Тимошенко залишилася ув'язненою. Три законопроекти, які створюють можливість для її виїзду на лікування до Німеччини, були подані до парламенту, але не були розглянуті протягом місяця. Україна також не вирішила суперечності з ЄС у торговельній сфері.

Такий перебіг подій дає підстави сумніватися, що УА буде підписана на саміті Східного партнерства у Вільнюсі (Литва) 29 листопада. У жовтні Європейський парламент рекомендував Раді Європи підписати Угоду тільки у випадку, якщо Україна буде відповідати необхідним умовам.

МВФ. У другій половині жовтня місія МВФ відвідала Київ для консультацій в рамках моніторингу економічної ситуації в країні відповідно до Статті 4. Представники Фонду обговорили економічну політику України з керівниками уряду та Національного банку. Місія МВФ рекомендувала українським посадовцям здійснити реформи у трьох основних напрямках: (1) збільшити гнучкість обмінного курсу, (2) забезпечити фіскальну консолідацію та (3) підвищити тарифи на енергоносії. Зокрема, місія наголосила на необхідності відкласти зниження ставок ПДВ та податку на прибуток підприємств, а також стримати зростання бюджетних витрат за рахунок обмеження фонду оплати праці. Україна також повинна посилити стійкість банківського сектору. Влада країни має намір продовжувати переговори з МВФ для підписання договору про нову програму стенд-бай. Це вимагатиме прийняття політично важких рішень.

Реальний сектор: Реальний ВВП знову знизився

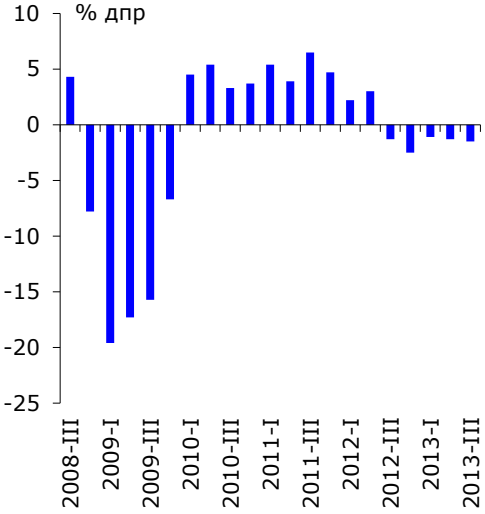
ВВП. За оперативною оцінкою Держстату реальний ВВП у третьому кварталі знизився на 1,5% дпр. З боку попиту, від'ємний внесок реального чистого експорту та менші інвестиції могли пояснювати нижчий реальний ВВП. Повільніший ріст споживання також міг пояснювати таку динаміку. З боку виробництва, дощова погода у вересні не дозволила сільському господарстві підтримати зростання.

Секторальні тенденції. Падіння промислового виробництва у вересні залишилось майже на рівні серпня (5,6% дпр), оскільки попит на ключові товари українського експорту не поліпшився. Торговельне протистояння з Росією також обмежило попит на окремі товари. Виробництво металургії скоротилось на 5,2% дпр. Водночас виробники машинобудування, ймовірно, переоцінили вплив запровадженого утилізаційного збору в попередні місяці і мусили знизити виробництво у вересні. В результаті випуск в галузі скоротився на 16,2% дпр. Дещо вищий внутрішній попит не забезпечив зростання вітчизняного виробництва споживчих товарів через збільшення конкуренції з боку імпорту. Виробництво в харчовій промисловості скоротилося на 12,8% дпр, оскільки виробництво цукру розпочалось пізніше через дощі.

Дощова погода також призвела до більш пізнього збору врожаю і більших втрат. В результаті за дев'ять місяців 2013 року

Населення: 45,5 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 24%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 8%
Інвестиції/ВВП: 21%
Експорт: Росія 25%, ЄС 28%
Імпорт: Росія 22%, ЄС 35%

Динаміка реального ВВП

Джерело: Держстат

Інститут економічних досліджень
та політичних консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.com.ua

зростання сільськогосподарського виробництва сповільнилось до лише 3,0% дпр з 13,3% дпр в січні-серпні. Все ж, врожайність суттєво зросла для зернових (на 18% дпр), фруктів та насіння соняшника.

Будівництво скоротилось на 16,2% дпр, оскільки рецесія призвела до зниження попиту на комерційну нерухомість, тоді як державні інвестиції суттєво скоротились. Водночас будівництво житла зросло на 7,2% дпр.

Роздрібний товарооборот компаній надалі сповільнився, але все ж виріс на 2,5% дпр у вересні, що відображає сповільнення темпів зростання доходу і вищі заощадження.

Енергетика: Україна змінює модель ринку електроенергії

24 жовтня Верховна Рада ухвалила Закон «Про засади функціонування ринку електричної енергії України», який змінює модель ринку електричної енергії в Україні. Нова модель передбачає запровадження двосторонніх договорів, ринку «на добу наперед», єдиного балансуючого ринку, єдиного ринку допоміжних послуг, роздрібного ринку електричної енергії та створення Фонду врегулювання вартісного дисбалансу. Модель є кроком у напрямку відкритого та конкурентного ринку електроенергії в Україні, підвищення ефективності та залучення інвестицій.

Основним недоліком моделі є створення Фонду врегулювання вартісного дисбалансу, який зберігає високий рівень перехресного субсидування в секторі, при чому фокус субсидування зміщується зі споживачів електроенергії до її виробників. З новим Фондом виробники традиційної електроенергії (атомні та гідроелектростанції) субсидуватимуть виробників «зеленої» електроенергії та ТЕЦ.

У Закону високі шанси бути підписаним Президентом. Однак залишаються невирішеними питання ліцензійних вимог, вимог щодо місцевої складової, оподаткування тощо. Крім того, щоб нова модель запрацювала, необхідно розробити і ухвалити відповідні підзаконні акти та норми.

Сільське господарство: Стратегія розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020

У жовтні Кабінет Міністрів схвалив «Стратегію розвитку агросектору до 2020 року». Метою Стратегії є створення організаційно-економічних умов для ефективного та сталого розвитку аграрного сектору та забезпечення населення якісною, безпечною та доступною вітчизняною сільськогосподарською продукцією.

У документі також викладено основні завдання, що стоять перед сільським господарством сьогодні та визначено стратегічні цілі розвитку сектору, такі як продовольча безпека, підвищення інвестиційної привабливості, ефективне використання земельних ресурсів та ін.

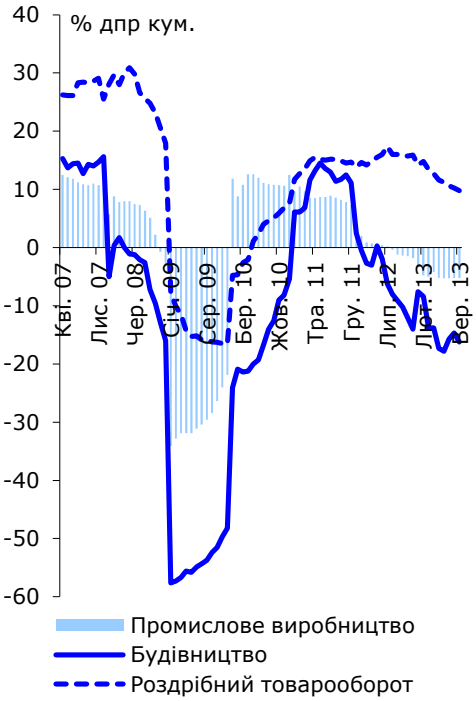
Очікується, що валова продукція сільського господарства зросте в 1,3 рази до 2020 року, а експорт збільшуватиметься на 3-4% щороку, якщо Стратегію буде реалізовано. Однак для досягнення цих цілей уряд повинен забезпечити політичну та економічну стабільність в країні, а також сприятливий інвестиційний клімат у галузі.

Зовнішній сектор: : Дефіцит торгівлі товарами сягнув 2,4 млрд дол. США

За попередніми оцінками дефіцит поточного рахунку у вересні сягнув 2,0 млрд дол. США і наблизився до найбільшого значення з 2009 року, що відображає дефіцит торгівлі товарами на суму 2,4 млрд дол. США. Зменшення виплат доходів та продовження доходів від туристичного сезону підтримували поточний рахунок.

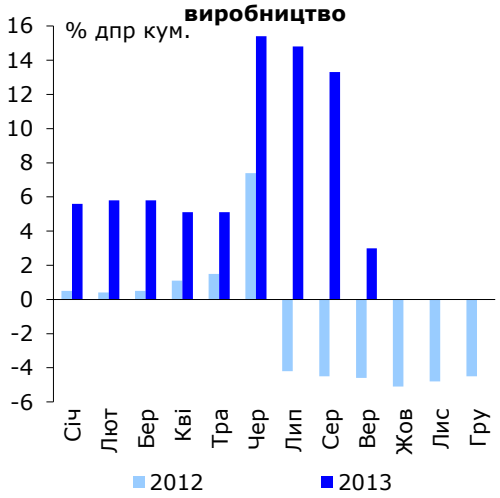
Експорт товарів у вересні залишився на низькому рівні і впав на 9,9% дпр, але він не був меншим, ніж у попередні місяці.

Тенденції реального сектору

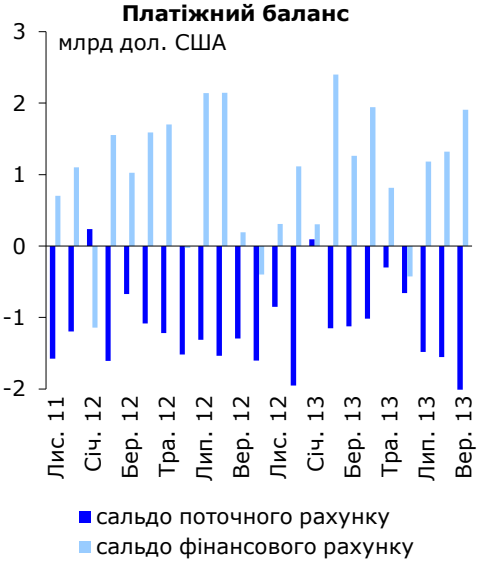
Джерело: Держстат

Сільськогосподарське виробництво

Джерело: Держстат

Платіжний баланс

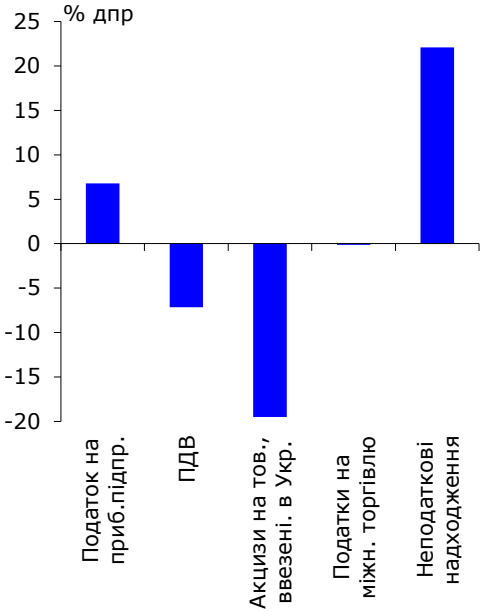
Джерело: попередні оцінки НБУ

Експорт сільськогосподарських товарів залишився основним джерелом експортної виручки, але він впав на 15% дпр, через перебої у збиранні врожаю, викликані дощовою погодою, і очікуваннями зростання світової пропозиції цього року. Експорт продукції металургії впав на 6% дпр через дещо нижчі ціни та слабкий попит. На динаміку експорту продукції машинобудування надалі впливали перебої у торгівлі з Росією

Водночас імпорт товарів зріс на 6,7% дпр. Імпорт мінеральних продуктів збільшився до 2,8 млрд дол. США, оскільки Нафтогаз збільшив закупівлі газу в Росії. Імпорт інвестиційних товарів та засобів виробництва впав через рецесію в українській економіці та запровадження утилізаційного збору на імпорт автомобілів. Імпорт споживчих товарів надалі зростав.

Профіцит фінансового та капітального рахунку збільшився до 1,9 млрд дол. США в вересні, незважаючи на чисті виплати за кредитами ПІІ та портфельних інвестицій. Чисті надходження зовнішніх запозичень становили 1,1 млрд дол. США, оскільки уряд отримав синдикований кредит на 750 млн дол. США, а приватний сектор зміг рефінансувати кредити незважаючи на зниження кредитного рейтингу України. Відтік готівкової іноземної валюти з банків залишився на рівні 0,5 млрд дол. США. Надходження за торговими кредитами та іншими потоками капіталу сягнули 1,5 млрд дол. США, оскільки Нафтогаз збільшив заборгованість за російський газ.

Зміна доходів Державного бюджету у січні-вересні 2013 року

Джерело: звіти Державного казначейства

Фіскальна політика: Залишок коштів на ЄКР зменшився до десятирічного мінімуму

Виконання Державного бюджету. За попередніми даними Державного казначейства у січні–жовтні доходи Державного бюджету зросли на 1,9% дпр порівняно з 1,8% дпр в перші дев'ять місяців цього року у зв'язку зі зростанням неподаткових надходжень.

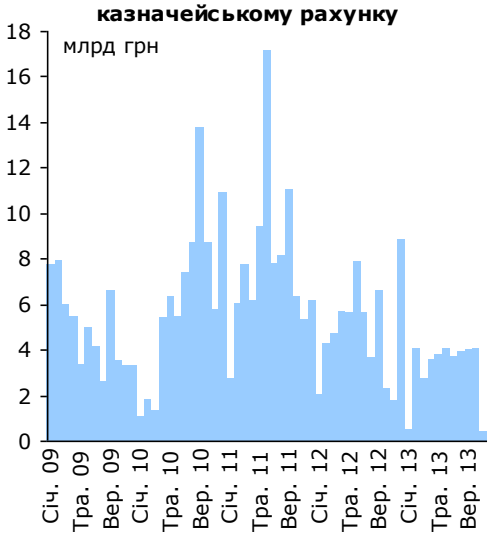
У січні-вересні доходи від трансферту прибутку НБУ до Державного бюджету збільшилися більше, ніж на 50% дпр. Водночас в результаті економічного сповільнення податкові надходження скоротились на 2,8% дпр. Зокрема, доходи від ПДВ знизилися на 7,1% дпр через скорочення імпорту та збільшення обсягів відшкодування ПДВ. Також на фоні різкого зниження імпорту зменшились надходження від податків на міжнародну торгівлю та акцизного збору на товари, ввезені в Україну. Однак, доходи від ППП зросли на 6,8% дпр, передусім за рахунок запровадження обов'язкової сплати авансових платежів з цього податку з січня 2013 року.

Протягом перших дев'яти місяців дефіцит Державного бюджету зріс до 35,2 млрд грн порівняно з 24,4 млрд грн за аналогічний період 2012 року, але був меншим, ніж планувалося. Його переважно було профінансовано за рахунок внутрішніх запозичень, тоді як надходження від приватизації склали лише 8,4% від річного планового показника.

В результаті план видатків Державного бюджету був значно недовиконаний. В жовтні уряд вдався до затримок виплати заробітної плати та соціальної допомоги, щоб виконати свої зобов'язання із обслуговування державного боргу, зокрема, повернення позики МВФ.

Внаслідок нижчих, ніж заплановано, надходжень до Державного бюджету та недостатнього обсягу державних запозичень залишок коштів на Єдиному казначейському рахунку (ЄКР) станом на 1 листопада 2013 року зменшився до 0,4 млрд грн, що є найнижчим показником за останні десять років. Для порівняння, сальдо ЄКР станом на 1 жовтня 2013 року складало 4,1 млрд грн. В цілому, найімовірніше, в останні два місяці року можна очікувати затримки у фінансуванні навіть захищених статей видатків бюджету.

Баланс коштів на Єдиному казначейському рахунку

* на початок місяця
Джерело: Державне Казначейство

Казначейські векселі. У жовтні Кабінет Міністрів України визначив максимальний обсяг випуску фінансових казначейських векселів. Зокрема, випуск казначейських векселів на суму 12

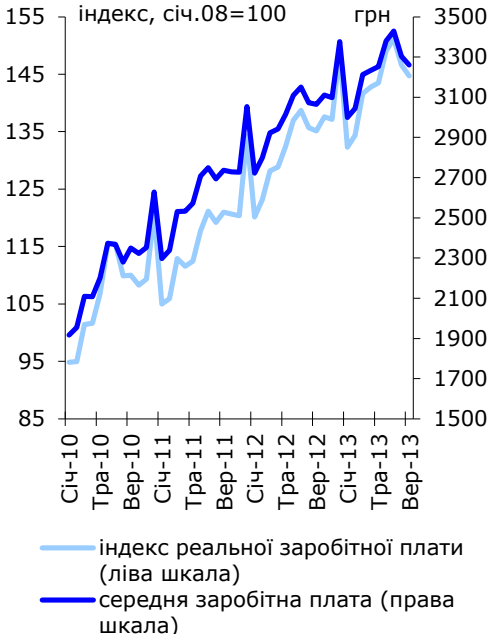
млрд грн буде використано для погашення заборгованості з відшкодування ПДВ. Крім того, 3,6 млрд грн можуть бути виділені для погашення бюджетної заборгованості розпорядників бюджетних коштів. Водночас Верховна Рада ухвалила зміни до Закону про Державний бюджет на 2013 рік, що дозволили уряду погашати заборгованість перед підприємствами теплокомуненерго за допомогою видачі векселів. Їх обсяг буде визначено урядом окремо. В цілому, запровадження казначейських векселів зменшує фіскальну прозорість та збільшує невизначеність. Крім того, ймовірно, обсяги випуску векселів не будуть включені урядом до обліку державного боргу, хоча фактично вони збільшують боргові зобов'язання держави.

Соціальна політика: Дефіцит Пенсійного фонду залишається високим

За дев'ять місяців 2013 року видатки Пенсійного фонду збільшились на 8,5% дпр до 187 млрд грн через підвищення пенсійних виплат, передусім пов'язаних із вищим розміром мінімальної пенсії. Пенсії було профінансовано за рахунок вищих надходжень від пенсійного внеску (на 6,3% дпр) та більшого трансферту з Державного бюджету. Частка видатків, яку було профінансовано за рахунок надходжень від пенсійного внеску, скоротилась до 65,4%, що на 1,4 відсоткові пункти нижче, ніж за цей період минулого року.

Водночас позики Державного казначейства були суттєво нижчими цього року (за оцінкою на рівні 1,5 млрд грн порівняно із оцінкою у 13,5 млрд грн за цей період минулого року). Це може частково бути пов'язано із збільшенням трансферту з Державного бюджету, сума якого стрімко зросла на 31,8% дпр із вищим збільшенням складової, спрямованої на покриття дефіциту Фонду (на 51,3% дпр). Іншою причиною низьких позик Казначейства може бути відсутність фінансування для таких позик. Уряд навіть визнав певні затримки у здійсненні виплат соціальної допомоги, про що було багато новин протягом останніх кількох місяців.

Середня заробітна плата

Джерело: Держстат

Ринок праці: Слабкий ринок праці

Ситуація на ринку праці залишається слабкою. У вересні кількість штатних працівників (на підприємствах із чисельністю працівників понад 10 осіб) скоротилась на 4,2% дпр, тоді як темпи зростання заробітної плати сповільнились до 6,5% дпр. Це відображає економічну рецесію, відповідне зниження прибутків компаній та складну бюджетну ситуацію.

Все ж, заробітна плата в промисловості зросла на 7,4% дпр, ймовірно, через кілька причин. По-перше, великі промислові компанії сплачують заробітну плату на основі прив'язки до підвищення мінімальної заробітної плати (яка зросла на 5,3% дпр). По-друге, вища мінімальна заробітна плата також призводить до зростання розміру оплати праці, за якого працівники мають право на соціальну податкову пільгу, а підприємства можуть сподіватись на автоматичне відшкодування ПДВ, і водночас сприяє певній детінізації заробітних плат. По-третє, компанії намагаються збільшити продуктивність робочої сили, для чого скорочують частково зайнятих працівників і перекладають більше роботи на тих, хто залишився працювати, із певним підвищення заробітної плати.

Кількість зайнятих може скоротитись надалі, якщо економічна ситуація не поліпшиться і торговельні суперечки з Росією не буде вирішено.

Динаміка ІСЦ та монетарної

Джерело: Держстат, НБУ

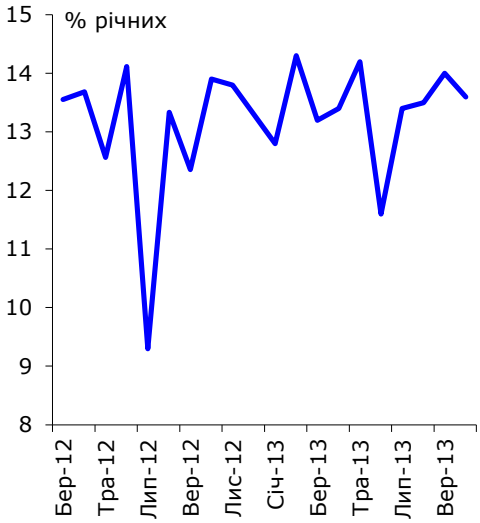
Монетарна політика: Офіційне падіння ІСЦ скоротилось до 0,1% дпр

ІСЦ у жовтні залишився меншим ніж у аналогічному місяці минулого року (на 0,1%), хоча Держстат помітив зростання цін на ряд сирих харчових продуктів. Але зберігалась систематична помилка у розрахунках ІСЦ в сторону його заниження. За консервативною оцінкою індекс цін на овочі зріс більш, як на 50% дпр, тоді як прозвітовано було падіння цін на 2% дпр.

Виправлення лише цієї помилки збільшило б ІСЦ на 2%. Зростання цін на ряд інших харчових продуктів, повідомлене Держстатом, було суттєво меншим, ніж повідомлене Державною інспекцією цін та приватними джерелами, а протилежні випадки знайти було важко.

Монетарні умови стали жорсткішими в жовтні, оскільки НБУ вилучав ліквідність через інтервенції на валютному ринку та підвищення резервних вимог до банків, що набуло чинності в кінці вересня. НБУ повідомив про зростання середньої міжбанківської відсоткової ставки до 4,9% в жовтні проти 4,0% у вересні, а вільні резерви банків (залишки на коррахунках в НБУ за винятком обов'язкових резервів) зменшились десь до 12 млрд грн в середньому у жовтні. Банки також активніше рекламували ставки за депозитами понад 20% річних.

Середньозважена доходність ОВДП

Джерело: НБУ

Фінансові ринки: Адміністративні заходи надалі підтримують курс

Обмінний курс. У жовтні Український валютний ринок став ще менш прозорим або сегментованим. НБУ постійно звітував про середній обмінний курс на міжбанківському ринку менший, ніж курс покупки готівкових доларів банками. Якби банки могли купувати долари за середнім міжбанківським курсом, вони навряд чи купували би готівкові долари за вищим курсом. Це означає, що велика частина операцій з іноземною валютою, про які інформує НБУ, були проведені за неринковими цінами. Це також підтверджується інформацією про ринковий курс з комерційних джерел, що суттєво відрізняється від звітів НБУ.

Міжнародні резерви НБУ впали до 20,6 млрд дол. США до кінця жовтня, оскільки НБУ провів виплати МВФ і провів обмежені інтервенції на валютному ринку (на суму 0,3 млрд дол. США).

Державний борг. У жовтні 2013 року уряд здійснював нові запозичення лише на внутрішньому ринку з огляду на незмінно високі ставки на українські єврооблігації. Міністерство фінансів розмістило номіновані у гривні ОВДП на суму 3,1 млрд із середньозваженою дохідністю 13,6 річних. Через нижчі, ніж заплановано, запозичення уряд вдався до затримок у фінансуванні деяких статей видатків для виконання своїх зобов'язань щодо обслуговування державного боргу у жовтні та на початку листопада.

Економічні Тенденції		III 11	IV 11	I 12	II 12	III 12	IV 12	I 13	Лис.	Гру.	Січ	Лют.	Бер.	Квіт.	Тра.	Чер.	Лип.	Сер.	Вер.	Жов.
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	13,7	17,5	0,5	7,4	-4,6	-4,5	5,8	-1,5	-1,8	-3,2	-4,8	-5,0	-4,2	-5,2	-5,3	-5,3	-5,2	-5,2	...
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	8,6	7,3	0,9	0,4	-1,2	-1,8	-5,0	-12,1	-13,8	-7,6	-8,4	-13,8	-13,8	-17,3	-17,8	-15,7	-14,7	-16,2	...
Будівництво (реальне, кум.)	% дпр	11,4	11,1	-2,7	-1,9	-9,1	-13,8	-13,8	-4,8	-4,5	5,6	5,8	5,8	5,1	5,1	15,4	14,8	13,3	3,0	...
Роздрібний товарооборот (реальне, кум.)	% дпр	15,2	14,7	14,2	16,0	16,0	15,9	13,4	15,7	15,9	14,2	14,8	13,4	12,7	11,6	11,2	10,6	10,2	9,8	...
Середня заробітна плата	грн.	2727	2837	2923	3109	3064	3195	3085	3098	3377	3000	3044	3212	3233	3253	3380	3429	3304	3261	...
ІСЦ	% дпр	5,9	4,6	1,9	-1,2	0,0	-0,2	-0,8	-0,2	-0,2	-0,2	-0,5	-0,8	-0,8	-0,4	-0,1	0,0	-0,4	-0,5	-0,1
ІВЦ	% дпр	21,3	14,2	6,5	4,5	0,3	0,3	0,2	0,0	0,3	1,5	-0,9	0,2	-1,0	1,9	-1,6	-1,6	-0,9	-0,9	...
Експорт (дол. США, кум.)*	% дпр	26,8	21,8	5,2	2,5	2,6	1,0	-2,1	2,0	0,5	-5,7	-1,2	-5,3	-3,9	-7,6	-8,3	-8,4	-8,6	-8,8	...
Імпорт (дол. США, кум.)*	% дпр	30,9	21,9	5,8	9,8	7,6	5,6	-4,7	5,8	5,3	-2,1	-3,6	-3,5	-3,6	-9,7	-11,5	-10,4	-9,8	-8,0	...
Баланс торгівлі товарами (кум.)	млрд. дол. США	-9,3	-13,8	-3,9	-9,5	-14,8	-20,5	-3,8	-17,9	-20,5	-0,5	-2,0	-3,8	-5,3	-5,9	-6,8	-8,8	-10,8	-13,2	...
Поточний рахунок, на кінець періоду*	млрд. дол. США	-5,0	-9,0	-2,0	-5,9	-10,0	-14,4	-2,9	-12,4	-14,4	0,0	-1,5	-2,9	-4,0	-4,4	-5,2	-6,7	-8,2	-10,2	...
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	35,0	31,8	31,1	29,3	29,3	24,5	24,7	25,4	24,5	24,7	24,7	24,7	25,2	24,5	23,2	22,7	21,7	21,6	20,6
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	8,1	6,3	4,3	6,6	5,8	6,4	9,9	3,3	6,4	9,5	11,6	9,9	12,8	14,2	13,4	13,5	13,6	14,8	...
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.**	% річних	14,8	18,4	15,5	15,7	19,6	20,8	16,2	23,2	17,6	16,5	15,9	16,1	15,3	15,6	15,3	15,7	15,0	15,2	...
Обмінний курс(міжбанківський), середній	дол. США	7,99	8,01	8,02	8,05	8,09	8,11	8,11	8,13	8,09	8,10	8,11	8,11	8,11	8,12	8,12	8,11	8,10	8,13	8,14
Обмінний курс(офіційний), середній	дол. США	7,97	7,98	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99
Обмінний курс, середній	євро	11,27	10,76	10,46	10,26	9,99	10,37	10,55	10,26	10,49	10,60	10,70	10,36	10,40	10,38	10,41	10,45	10,64	10,67	10,90

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки,
* Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: НБУ, попередні дані)
квартальні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)
** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)

Основні Економічні Показники		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Номінальний ВВП	млрд. грн.	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	544,2	720,7	948,1	913,3	1082,6	1302,1	1408,9
Номінальний ВВП	млрд. дол. США	31,3	38,0	42,4	50,1	64,9	86,2	107,8	142,7	179,9	117,2	136,4	163,4	176,3
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,3	7,9	2,3	-14,8	4,1	5,2	0,2
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2	10,2	-3,1	-21,9	11,2	7,3	-1,8
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4	-5,2	17,5	0,1	-1,0	17,5	-4,5
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1	12,8	25,2	15,9	9,4	8,0	0,6
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6	16,6	22,3	12,3	9,1	4,6	-0,2
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6	19,5	35,5	6,5	20,9	19,0	3,7
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1	23,3	23,0	14,3	18,7	14,2	0,3
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	17,9	9,5	10,7	24,0	42,6	7,5	13,2	27,5	33,8	-36,7	27,1	28,2	1,0
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,0	35,5	38,6	-43,1	29,3	33,8	5,6
Поточний рахунок	млрд. дол. США	1,5	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6	-5,3	-12,9	-1,9	-2,9	-9,3	-14,8
Поточний рахунок	% ВВП	4,7	3,7	7,6	5,9	10,6	2,9	-1,5	-3,7	-7,2	-1,7	-1,7	-5,6	-9,0
Чисті прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5	5,3	9,2	9,9	4,5	5,7	6,6	6,6
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	1,5	3,1	4,4	6,9	9,7	19,4	22,4	32,5	31,5	26,5	36,7	31,8	31,4
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,7	-1,1	-1,5	-2,4	-6,0	-1,8	-3,6
Загальний державний борг	% ВВП	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	14,8	12,5	19,9	33,0	39,9	36,0	37,4
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,7	9,8	15,0	21,5	25,6	22,8	22,0
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5	46,0	31,5	4,4	15,8	6,3	6,4
Обмінний курс, середній	дол. США	5,4	5,4	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	5,3	7,8	7,9	8,0	8,0
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	7,7	8,0	8,0	8,0	8,0
Обмінний курс, середній	євро	5,0	4,8	5,0	6,0	6,6	6,4	6,3	6,9	7,7	10,9	10,5	11,1	10,3
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	5,1	4,7	5,5	6,7	7,2	6,0	6,7	7,4	10,9	11,7	10,6	10,5	10,3

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки
* "Мінус" означає дефіцит бюджету, без коштів на рекапіталізацію

Скорочення

дпк до попереднього кварталу
дпм до попереднього місяця
дпр до попереднього року
кум. кумулятивно

Квартальні тенденції

Національні рахунки		IV 09	I 10	II 10	III 10	IV 10	I 11	II 11	III 11	IV 11	I 12	II 12	III 12	IV 12	I 13	II 13
ВВП	млрд. грн.	259,9	217,3	256,8	301,3	307,3	257,7	311,0	369,8	363,6	293,5	349,2	387,6	378,6	301,6	351,9
Реальний ВВП	% дпр	-6,7	4,5	5,4	3,3	3,7	5,1	3,9	6,5	5,0	2,2	3,0	−1,3	−2,5	-1,1	-1,3
Споживання домогосподарств (реальне)	% дпр	-16,2	0,2	6,8	7,8	12,8	13,2	14,2	16,1	18,5	8,6	15,7	14,0	6,9	4,5	7,4
Споживання сектору держ. управління (реальне)	% дпр	-3,7	3,8	-4,0	5,8	10,0	2,0	2,9	-9,4	-6,6	0,9	2,7	7,9	−1,3	2,1	-1,0
Валове нагромадж. осн. капіталу (реальний)	% дпр	-33,7	-5,7	-3,2	9,5	10,5	-1,8	3,7	9,7	12,0	12,3	16,2	−6,9	−7,5	4,0	-19,7
Експорт тов/посл (реальний)	% дпр	6,9	0,4	13,2	2,0	0,9	19,4	4,9	0,3	-4,1	−8,2	−9	−4,9	−8,7	-6,8	-14,4
Імпорт тов/посл (реальний)	% дпр	-11,1	-6,2	17,2	20,2	13,2	38,1	23,3	12,5	5,2	−2,3	9,9	4,2	4,0	-4,6	-19,1
Сільське госп., мислив., ліс. госп. (реальна)*	% дпр	-11,6	5,4	0,5	-3,2	0,9	4,9	1,3	16,7	38,1	0,4	11,3	-8,4	−3,9	3,2	20,9
Обробна пром. (реальна)*	% дпр	6,5	10,9	10,1	7,6	7,6	7,8	3,4	4,6	-2,9	−0,1	−0,1	-6,1	−7,2	-9,5	-9,2
Будівництво (реальна)*	% дпр	-32,8	-7,7	-5,8	9,6	3,9	1,7	10,9	0,1	2,0	−3,4	−0,2	-15,1	−12,2	-14,8	-20,9
Торгівля, ремонт (реальна)*	% дпр	-16,4	6,1	9,6	10,1	4,7	9,8	2,8	6,1	3,0	5,1	6,8	3,5	0,3	3,1	1,4
Транспорт (реальна)*	% дпр	-0,4	1,3	1,8	3,0	0,1	10,2	7,9	5,7	11,1	3,7	3,8	−1,8	−1,5	-3,3	-2,2
Платіжний баланс																
Сальдо рахунку поточних операцій	млрд. дол. США	-0,9	0,0	0,5	-1,0	-2,5	-1,6	-1,7	-2,6	-4,4	-2,1	-3,8	-4,0	-4,9	-2,7	-2,0
Сальдо рахунку поточних операцій	% від ВВП	-2,7	-0,1	1,6	-2,6	-6,5	-4,9	-4,4	-5,6	-9,5	-5,6	-8,7	-8,3	-10,3	-7,2	-4,5
Баланс товарів	млн. дол. США	-1407	-1236	-697	-2870	-3585	-3597	-2851	-4580	-5224	-3867	-5577	-5215	-5833	-3700	-2808
Баланс послуг	млн. дол. США	550	930	1115	1536	823	1262	1514	2007	1312	1299	1362	1975	1084	859	992
Поточні трансферти	млн. дол. США	722	608	728	797	842	1039	878	988	803	683	805	777	711	548	604
Прямі іноземні інвестиції	млн. дол. США	1282	923	1196	1470	2170	880	2422	2090	1623	1663	1091	2002	1871	832	1088
Портфельні інвестиції	млн. дол. США	1428	-307	804	2532	1288	1163	1838	-938	-506	222	-369	2890	339	705	592
Валові золотовалютні резерви	млрд. дол. США	26,5	25,1	29,5	34,7	34,6	36,4	37,6	35,0	31,8	31,1	29,3	29,3	24,5	24,7	23,1
Ринковий обмінний курс, грн./дол. США	середнє	8,06	8,00	7,91	7,90	7,96	7,95	7,98	7,99	8,01	8,03	8,04	8,09	8,11	8,11	8,12
Офіційний обмінний курс, грн./дол. США	середнє	7,99	7,99	7,91	7,90	7,93	7,94	7,97	7,97	7,98	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99
Бюджет																
Доходи зведеного бюджету	% від ВВП	36,0	30,9	30,4	23,3	32,3	32,8	30,0	29,5	30,7	33,6	31,6	28,2	33,7	35,4	29,6
Податок на доходи фіз. осіб	% від ВВП	4,7	4,9	4,8	4,4	4,8	5,0	4,8	4,2	4,7	5,1	4,9	4,4	5,0	5,3	5,1
Податок на прибуток підприємств	% від ВВП	3,6	4,3	3,0	3,4	4,2	4,5	4,5	3,6	4,4	4,9	4,1	2,9	4,2	6,2	3,5
Податок на додану вартість	% від ВВП	11,0	9,8	9,8	8,5	9,9	7,6	12,9	9,6	9,6	10,8	10,3	8,6	10,0	9,7	9,1
Акцизні збори	% від ВВП	2,6	2,4	3,0	2,5	2,6	2,1	3,0	2,7	2,4	2,8	2,9	2,8	2,4	3,1	2,6
Видатки зведеного бюджету	% від ВВП	34,5	33,0	38,7	30,3	37,6	32,8	33,1	26,9	35,6	33,7	33,8	30,7	41,4	37,2	36,1
Поточні видатки	% від ВВП	31,4	32,4	37,4	26,6	32,8	31,5	30,8	23,9	30,1	31,8	31,3	27,7	37,4	35,9	34,2
Капітальні видатки	% від ВВП	3,1	0,6	1,4	3,7	4,8	1,3	2,4	3,0	5,5	1,9	2,4	2,9	4,0	1,3	1,9
Дефіцит зведеного бюджету	% від ВВП	1,1	-2,0	-8,0	-7,5	-5,6	-0,3	-3,4	-3,9	-5,5	-0,2	-2,6	-3,0	-7,8	-1,9	-6,4
Надходження від приватизації	% від ВВП	0,0	0,1	0,0	0,1	0,2	0,4	3,2	0,0	0,1	1,4	0,3	0,1	0,4	0,0	0,0
Ринок праці																
Середня зарплата (реальна)	% дпр	-5,7	3,3	8,7	12,3	11,4	11,1	5,5	7,7	10,8	14,7	16,5	13,3	12,9	9,9	9,3
Доходи домогосподарств (реальні)	% дпр	-7,6	3,7	11,8	11,0	14,7	7,8	1,9	7,3	7,7	6,0	13,0	10,4	9,4	7,6	…
Рівень безробіття (за методологією МОП)	% кум	8,8	9,0	8,5	8,1	8,1	8,7	8,2	7,8	7,9	8,4	7,8	7,4	7,9	8,0	…
Банківський сектор																
Грошовий агрегат М0	% дпр	1,5	5,4	9,9	17,4	16,5	15,7	11,5	8,6	6,3	4,7	6,7	5,2	5,5	9,7	9,8
Грошовий агрегат М2	% дпр	-5,4	6,9	13,2	21,6	23,1	25,5	22,0	16,0	14,4	11,2	9,0	10,7	13,1	16,0	17,9
Вклади населення в нац. валюті	% дпр	-8,5	7,1	20,1	38,6	41,4	43,3	26,0	16,7	12,3	14,4	16,4	16,3	16,3	19,1	26,5
Вклади населення в ін. валюті	% дпр	4,7	22,8	21,5	17,7	16,9	19,7	21,0	15,7	13,4	12,4	10,8	17,0	21,8	17,0	14,7
Кредити комерційних банків в нац. валюті	% дпр	16,9	13,6	8,3	6,0	11,2	16,0	18,5	21,1	21,0	17,4	15,3	9,1	7,7	8,6	7,4
Кредити комерційних банків в іноз. валюті	% дпр	-15,2	-13,7	-10,5	-13,2	-8,3	-2,1	0,9	-2,3	-4,2	-7,0	-10,8	-9,9	-7,3	-4,4	-0,4
Довгострокові кредити комерційних банків	% дпр	-3,8	-3,9	-2,8	0,6	-0,5	5,0	6,3	5,3	2,9	-2,9	-7,0	-8,0	-6,6	-5,6	-2,7
Довгострокові кредити комерційних банків	% від загальн.	68,1	68,5	68,9	67,5	66,3	67,2	66,6	64,4	62,9	61,5	59,8	59,1	57,8	55,9	55,7
Середня процентна ставка за кредитами в нац. валюті	% річних	19,8	17,3	15,0	13,0	15,0	13,1	13,5	14,1	18,4	15,5	15,6	19,5	20,8	16,2	15,3
Середня процентна ставка за кредитами в іноз. валюті	% річних	10,1	10,9	11,1	10,3	10,1	10,2	9,8	8,8	8,4	8,2	8,2	8,5	8,8	9,4	9,7

Джерела: Національний банк України, Державний комітет статистики, Державне казначейство, Міністерство фінансів, розрахунки ІЕД
* зміна доданої вартості

Застереження

Місячний Економічний Моніторинг України, розроблений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, має виключно інформаційний характер. Судження, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент опублікування та можуть бути змінені без попередження. Хоча ми доклали самих ґрунтовних зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. Копіювання без попереднього узгодження заборонено. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.